

Q&A Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 - 23 maart 2023

1) Wat is de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen?

De Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen is een nieuwe monitor, het is een grootschalig vragenlijstonderzoek naar de gezondheid, het welzijn en de leefstijl van jongvolwassenen van 16 tot en met 25 jaar. Jongvolwassenen hebben hiervoor een digitale vragenlijst ingevuld. Daarnaast wordt aanvullend onderzoek uitgevoerd in de vorm van individuele- en groepsinterviews. Het is een landelijk onderzoek, waarbij jongvolwassenen zijn geworven via advertenties op sociale media en via offline kanalen. De GGD'en, GGD GHOR Nederland en het RIVM voeren de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen uit in samenwerking met het [Netwerk GOR](#) en in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)/ZonMw.

2) Waarom een nieuwe Gezondheidsmonitor, gericht op jongvolwassenen?

De leeftijdsgroep 16 tot en met 25 jaar is onvoldoende in beeld bij zowel de Gezondheidsmonitor Jeugd (doelgroep klas 2 en klas 4 van het regulier voortgezet onderwijs tot en met 16 jaar) en de Gezondheidsmonitor Volwassenen (18 tot en met 64 jaar) (lage respons in de leeftijdsgroep (18 tot en met 25 jaar)). Er zijn voor, tijdens en na corona veel zorgen om deze doelgroep. Daarom is een nieuwe Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen ontwikkeld om via epidemiologische analyses inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie van de doelgroep van deze gezondheidsmonitor.

3) Welke organisaties zijn betrokken bij het onderzoek?

De Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 is onderdeel van het Gezondheidsonderzoek COVID-19 (officieel: de Integrale Gezondheidsmonitor GOR-COVID-19). Hierbij wordt samengewerkt met alle GGD'en, GGD GHOR Nederland, het RIVM, het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum; samen het [Netwerk GOR](#). ZonMw is namens het ministerie van VWS opdrachtgever van de monitor. Resultaten van de monitor vormen een basis voor het adviseren en ondersteunen van lokale en regionale beleidsmakers en het ministerie van VWS bij beleidsvorming.

4) Wat is het doel van de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen?

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie van jongvolwassenen van 16 tot en met 25 jaar, specifiek gericht om de impact van de coronacrisis in kaart te brengen. Tijdens en na de coronacrisis is het belangrijk om goed zicht te hebben op hoe het gaat met de Nederlandse jongvolwassenen en wat zij nodig hebben. Mogelijke effecten van de coronacrisis op psychisch, emotioneel, sociaal en/of lichamelijk vlak kunnen hun uitwerking hebben. De resultaten leveren input voor de (na)zorg aan jongvolwassenen tijdens en na de coronacrisis. Met de resultaten van dit onderzoek wordt landelijk, regionaal en lokaal beleid ontwikkeld om de gezondheid, leefstijl en het welzijn van jongvolwassenen te bevorderen.

Deze nieuwe Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen wordt uitgevoerd in verband met de coronapandemie in het kader van de wettelijke taak om Gezondheidsonderzoek na Rampen (GOR) uit te voeren. De coronapandemie valt onder een ramp. Deze wettelijke taak ligt bij de gemeenten in Nederland en de gemeenten laten regulier de taak uitvoeren door de GGD. Omdat de coronapandemie een landelijke crisis betreft, is het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) opdrachtgever en wordt deze opdracht uitgevoerd in een samenwerkingsverband met regionale en landelijke partijen. Het ministerie van VWS zal de resultaten ook gebruiken om beleid te maken.

5) Wanneer heeft de uitvraag van de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 plaatsgevonden?

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april tot en met augustus 2022.

6) Hoeveel jongvolwassenen hebben deelgenomen aan de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022?

In totaal hebben bijna 70.000 jongvolwassenen verspreid over heel Nederland deelgenomen.

7) Is de groep respondenten representatief voor Nederland?

De groep respondenten is representatief wat betreft de verdeling in leeftijd en onderwijsniveau. In vergelijking met de werkelijke populatie jongvolwassenen in Nederland hebben meer vrouwen dan mannen deelgenomen aan het onderzoek. Om hiervoor te corrigeren zijn de cijfers gestandaardiseerd naar GGD-regio, leeftijd en gender, zodat de cijfers een zo representatief mogelijk beeld geven op deze kenmerken van jongvolwassenen in Nederland.

Het is mogelijk dat degenen met een slechtere mentale gezondheid vaker hebben meegedaan, waardoor de resultaten een negatiever beeld van de werkelijkheid schetsen. Desondanks is duidelijk dat de omvang van het probleem groot is en de mentale gezondheid van deze doelgroep aandacht nodig heeft, zeker omdat zicht op deze groep vaak lastig is.

8) Aanvullend kwalitatief onderzoek

Ter verdieping en om resultaten van het vragenlijstonderzoek beter te begrijpen, is aanvullend onderzoek uitgevoerd door Stichting Alexander in groeps gesprekken en individuele interviews. De resultaten van dit aanvullende onderzoek worden in mei of juni van dit jaar gepubliceerd.

9) Welke onderwerpen worden uitgevraagd in de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022?

Het Nivel en ARQ Nationaal Psychotrauma Centrum hebben de GGD'en geadviseerd over de inhoud van de vragenlijst met betrekking tot de GOR-onderwerpen.

De volgende onderwerpen zijn opgenomen in de basisvragenlijst:

- ✓ Achtergrondkenmerken (o.a. leeftijd, geslacht, woonplaats, migratieachtergrond, opleiding, werksituatie, gezin-huishoudsamenstelling, financiën);
- ✓ Gezondheid en welzijn (o.a. gezondheidsbeleving, psychosociale gezondheid, tevredenheid met jezelf/je lichaam/je leven, weerbaarheid, veerkracht, vertrouwen in de toekomst, geluk, eenzaamheid, stress, mantelzorg geven, seksuele identiteit en relaties, ingrijpende

-
- gebeurtenissen, mishandeling, trauma, impact corona, leefomgeving, zorg- en ondersteuningsbehoefte, uitgestelde zorg, suïcidale gedachten, niet-specifieke symptomen);
- ✓ Leefstijl (o.a. roken, alcohol, drugsgebruik (soft- en harddrugs), lengte en gewicht, bewegen);

10) Waarom is er gekozen om met het persbericht te richten op enkele onderwerpen?

In de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 zijn meerdere onderwerpen uitgevraagd. Vanwege de grote hoeveelheid gegevens is het niet mogelijk om van alle items resultaten te publiceren en te beargumenteren in een bericht. Er is gekozen om de belangrijkste onderwerpen toe te lichten gericht op de coronacrisis. De cijfers over alle onderwerpen zijn te vinden op de websites van het RIVM.

- ✓ Regiokaarten op [VZinfo.nl](https://vzinfo.nl) (link actief op 28 maart 2023)
- ✓ Cijfers in tabelvorm op [RIVM StatLine](https://rvm.statline.nl) (link actief op 28 maart 2023)

11) Persbericht kwartaalonderzoek Netwerk GOR op 2 maart 2023

Het Netwerk GOR voert meerdere onderzoeken uit. Een van de andere onderzoeken betreft kwartaalonderzoeken met behulp van een representatief panel. De resultaten van de meest recente meting van dit onderzoek zijn op 2 maart 2023 gepubliceerd. Belangrijkste conclusie uit dit persbericht was dat het aandeel jongeren dat aangeeft mentale klachten te hebben nauwelijks daalt sinds de laatste lockdown (begin 2022). Ze gaan hiervoor echter minder vaak naar de huisarts dan tijdens de coronacrisis. De huisartsbezoeken voor mentale klachten, zoals depressie, is terug op het niveau van 2019. Huisartsgegevens over suïcidegedachten en -pogingen liggen nog wel hoger, maar het verschil met 2019 is kleiner dan in de laatste lockdownperiode.

12) Vergelijking verschillende onderzoeken uitgevoerd door Netwerk GOR

Cijfers van de verschillende onderzoeken uitgevoerd door het Netwerk GOR kunnen van elkaar afwijken, door verschillen in vraagstellingen, methode van dataverzameling, afnameperiode, doelgroep en representativiteit van de groep respondenten. Wel laten alle onderzoeken van het Netwerk GOR zien dat de mentale gezondheid van deze doelgroep aandacht nodig heeft.

13) Hoe zijn psychische klachten, suïcidale gedachten, eenzaamheid en hulp- en ondersteuningsbehoefte gemeten in de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022?

LVPKS402: Psychische klachten

Psychische klachten (MHI-5) in 4 categorieën. Om de psychische gezondheid bij jongvolwassenen te meten, is gebruik gemaakt van de 'Mental Health Inventory 5' (MHI-5).

Vraag: De volgende vragen gaan over hoe je je in de laatste 4 weken hebt gevoeld. Wil je bij elke vraag het antwoord geven dat het beste aansluit bij hoe je je hebt gevoeld?

Vijf items:

- ✓ Voelde je je erg zenuwachtig?;
- ✓ Voelde je je kalm en rustig?;
- ✓ Voelde je je neerslachtig en somber?;
- ✓ Voelde je je gelukkig?;
- ✓ Zat je zo erg in de put dat niets je kon opvrolijken?

Antwoordopties: Voortdurend; Meestal; Vaak; Soms; Zelden; Nooit.

Op basis van de antwoorden op deze vragen wordt een score berekend en wordt bepaald of iemand lichte, matige of ernstige psychische klachten heeft, of dat er geen sprake is van psychische klachten.

NGSGA401: Suïcidale gedachten

Vraag: Heb je in de laatste 12 maanden er wel eens serieus over gedacht om een eind te maken aan je leven?

Antwoordopties: Nooit; Een enkele keer; Af en toe; Vaak; Heel vaak.

LVEES401: Eenzaamheid

Om eenzaamheid te meten, is de Jong-Gierveld vragenlijst gebruikt.

Vraag: Geef van de volgende uitspraak aan in hoeverre deze op jou, zoals je de laatste tijd bent, van toepassing is.

Zes items:

- ✓ Ik ervaar leegte om me heen.;
- ✓ Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.;
- ✓ Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.;
- ✓ Ik mis mensen om me heen.;
- ✓ Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.;
- ✓ Vaak voel ik me in de steek gelaten.

Antwoordopties: Ja; Min of meer; Nee.

Op basis van de antwoorden op deze vragen wordt een score berekend en wordt bepaald of en in welke mate iemand eenzaam is en of iemand sociaal of emotioneel eenzaam is.

ZHZOA410: Had door de coronaperiode hulp of steun nodig

Vraag: Welke hulp heb je nodig (gehad) door de coronaperiode? Je mag meer dan één antwoord geven.

We bedoelen hier hulp van iemand uit je eigen omgeving en/of professionele hulp.

- ✓ Hulp omdat ik niet lekker in mijn vel zat
- ✓ Hulp bij lichamelijke klachten of pijn
- ✓ Hulp bij het zorgen voor (zieke) familieleden
- ✓ Hulp bij ruzies en problemen thuis
- ✓ Begeleiding bij mijn opleiding
- ✓ Financiële hulp
- ✓ Hulp bij balans tussen werk/studie en privé
- ✓ Andere hulp of steun
- ✓ Ik heb geen hulp of steun nodig (gehad) door de coronaperiode

De volledige vragenlijst is [hier](#) te downloaden.

14) Wat gebeurt er met de cijfers van de Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022?

GGD'en en het RIVM verwerken de verzamelde gegevens. De resultaten worden weergegeven in rapporten en op websites, zoals [RIVM StatLine](#). Ook publiceren alle GGD'en de resultaten van hun eigen regio op hun website of dashboard. De overheid, gemeenten en andere organisaties gebruiken deze resultaten voor de ontwikkeling en bijsturing van beleid om de gezondheid van jongvolwassenen te verbeteren.

15) Aan welke gepaste maatregelen kan worden gedacht?

Het doel van de Integrale Gezondheidsmonitor COVID-19 is om beleidsmakers en professionals op lokaal, regionaal en landelijk niveau te ondersteunen bij het maken van beleid.

Algemeen beeld dat voortkwam uit verschillende duidingssessies van de afgelopen periode is dat het belangrijk is dat jongvolwassenen met psychosociale problemen snel geholpen worden. De lange wachtlijsten in de hele steun- en zorgketen maken dit lastig. Dit probleem speelt van school- tot studentencounselors, huisartspraktijken, jeugdprofessionals, tot aan de specialistische GGZ (geestelijke gezondheidszorg). Jongvolwassenen lopen het risico niet tijdig geholpen te worden. Soms kan dit betekenen dat problemen gaandeweg erger en complexer worden. Het behandelen van meer complexe problemen zorgt voor extra belasting van psychosociale hulpverleners. Volgens beleidsmakers is afwachten niet langer ethisch verantwoord.

Professionals adviseren in te zetten op de volgende aspecten:

- ✓ Wachttijdbemiddeling om de wachttijd te verkorten;
- ✓ Ervarensdeskundigen om de wachttijd te verlichten door jongvolwassenen alvast te ondersteunen;
- ✓ Ervarensdeskundigen staan dicht bij jongvolwassenen dan volwassenen. Ze maken het makkelijker problemen bespreekbaar te maken die jongvolwassenen niet altijd delen met volwassenen;
- ✓ Gemeentelijke coördinatoren die mensen met een hulpbehoefte verbinden aan hulpverleners. Zodat de beschikbare steun en zorgcapaciteit beter gebruikt wordt;
- ✓ Zichtbaar maken van bestaande ondersteuningsmogelijkheden;
- ✓ Inzichtelijk maken welke ondersteuning wel of niet werkt;
- ✓ Volwassenen betrekken om jongvolwassenen te helpen weerbaarder te maken. Ze kunnen bijvoorbeeld het gesprek aangaan over het wereldbeeld van jongvolwassenen. Is het leven maakbaar? Mag moeite en lijden deel zijn van jouw leven?

Uit de eerste resultaten van de verdiepende interviews door Stichting Alexander komt naar voren dat passende hulp per jongvolwassene verschilt. Een praktijkondersteuner bij de huisarts (POH) wordt als prettig ervaren, omdat het iemand is die je niet kent en met een frisse blik vragen kan stellen. Voor anderen zijn ouders of vrienden prettig om mee te praten.

Overkoepelend lijken veel jongvolwassenen het prettig te vinden als ze gehoord worden en iemand met ze meedenkt voor oplossingen.

16) Waar kunnen we inzetten op preventie?

- ✓ Preventie om jongvolwassenen gezond en veerkrachtig te houden. Met als uitgangspunten integrale samenwerking in de wijk, gestoeld op:
 - een gedeeld begrippenkader;
 - een overstijgend, verbindend en positief thema als 'veerkracht';
 - het betrekken van jongvolwassenen, ouders, scholen en docenten, (sport)clubs, jongerenwerk en jeugdprofessionals;
 - het regelen van de randvoorwaarden voor samenwerking, namelijk (I) wet- en regelgeving en (II) structurele financiering.
- ✓ Betrek jongvolwassenen bij het maken van beleid dat hen raakt: praat met jongvolwassenen en niet over jongvolwassenen. Ga in gesprek over problemen die zij ervaren, wat voor hen belangrijk is, wat zij denken nodig te hebben, en welke oplossingen zij aandragen.
- ✓ Zet in op ambassadeurs uit lokale gemeenschappen, gemeenten, scholen, en jongerenwerk om de boodschap duidelijk over te brengen en te laten aansluiten bij de leefwereld van jongvolwassenen.
- ✓ Zorg dat interventies integraler worden opgepakt en aangeboden. Door meer in te zetten op samenwerking en integraliteit kan de beschikbare hulp minder versnipperd en herkenbaarder worden voor jongvolwassenen.
- ✓ Maak gebruik van mediakanalen die populair zijn onder jongvolwassenen, zoals TikTok.

17) Is de privacy van de jongvolwassenen gewaarborgd in de Corona Gezondheidsmonitor

Jongvolwassenen?

Bij het onderzoek is de privacy van de jongvolwassenen gewaarborgd. Het onderzoek wordt anoniem verwerkt en de antwoorden worden strikt vertrouwelijk behandeld en verwerkt.